

Економіка і управління підприємствами

УДК 330.14:330.101

Глебова Наталія Володимирівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту і адміністрування
Харківський національний фармацевтичний університет*

Глебова Наталья Владимировна

*кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры менеджмента и администрирования
Харьковский национальный фармацевтический университет*

Gliebova Nataliia

*PhD in Economics, Docent
Kharkiv National University of Pharmacy
ORCID: 0000-0002-9908-3867*

Санжаревська Катерина Валеріївна

*студент
Харківського національного фармацевтичного університету*

Санжаревская Екатерина Валерьевна

*студент
Харьковского национального фармацевтического университета*

Sanzharevska Kateryna

*Student of the
Kharkiv National University of Pharmacy*

**ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ У
СИСТЕМІ РЕСУРСІВ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ОПРЕДЕЛЕНИЯ ИНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПИТАЛА В
СИСТЕМЕ РЕСУРСОВ ІННОВАЦІОННОГО ПОТЕНЦІАЛА
DETERMINATION OF THE PLACE OF INTELLECTUAL CAPITAL IN
THE SYSTEM OF RESOURCES OF INNOVATIVE POTENTIAL**

Анотація. Стаття присвячена розгляду інноваційного потенціалу, який відображає здатність економіки та промислових комплексів регіонів країни до зміни своїх параметрів для раціонального використання наявних економічних можливостей, що спрямовані на якісно новий рівень розвитку. Орієнтуючись на сучасні світові тенденції визначено, що в наш час лідерами в розвитку стають ті країни, в яких акцент зроблено на такі основні виробничі ресурси як знання, інтелект, інноваційні програми, інформаційні технології та високі технології. Такий потенціал можна було б охарактеризувати як «інноваційний потенціал», який став концептуальним відображенням феномену інноваційної діяльності.

Узагальнено визначення поняття інноваційний потенціал, запропоновано власне визначення. Наведено основні підходи до оцінювання інноваційного потенціалу, що використовуються у світовій практиці. Визначено, що для комплексної узагальнюючої характеристики інноваційного потенціалу доцільно використовувати інтегральний показник, який характеризує величину інноваційного потенціалу національної економіки.

Виділено етапи, що визначають інтегральну оцінку інноваційного потенціалу. Комплексна оцінка інноваційного потенціалу економічної системи передбачає, існування обґрунтованої і науково вивіреної системи показників, наявність статистичної бази.

В загальному сенсі, інноваційний потенціал формує зміни, базуючись на знаннях, цілях і організаційній свідомості, в той час як технологічний потенціал, використовуючи інтелект, генерує нові знання, моделі, проекти і підтримує цим інноваційну діяльність і інноваційні процеси.

Серед повного переліку ресурсів, інтелектуальні ресурси займають особливе становище. Інтелектуальні ресурси економічної системи – це сукупність наукових та загальних знань працівників, їх досвід, знання, вміння і навички, які створюють продукти інтелектуальної діяльності. Інтелектуальні ресурси, в свою чергу, трансформуються в

інтелектуальний капітал. Тому виявлено наявність зв'язку між поняттями «інноваційний потенціал» та «інтелектуальний капітал».

Ключові слова: *інноваційний потенціал, інтелектуальний капітал, оцінювання інноваційного потенціалу.*

Аннотація. *Статья посвящена рассмотрению инновационного потенциала, который отображает способность экономики и промышленных комплексов регионов страны к изменению своих параметров для рационального использования имеющихся экономических возможностей, направленных на качественно новый уровень развития. Ориентируясь на современные мировые тенденции определено, что в наше время лидерами в развитии становятся те страны, в которых акцент сделан на такие основные производственные ресурсы как знания, интеллект, инновационные программы, информационные технологии и высокие технологии. Такой потенциал можно было бы охарактеризовать как «инновационный потенциал», который стал концептуальным отражением феномена инновационной деятельности.*

Обобщено определение понятия инновационный потенциал, предложено собственное определение. Приведены основные подходы к оценке инновационного потенциала, используемые в мировой практике. Определено, что для комплексной обобщающей характеристики инновационного потенциала целесообразно использовать интегральный показатель, который характеризует величину инновационного потенциала национальной экономики.

Выделены этапы, определяющие интегральную оценку инновационного потенциала. Комплексная оценка инновационного потенциала экономической системы предполагает, существование обоснованной и научно выверенной системы показателей, наличие статистической базы.

В общем смысле, инновационный потенциал формирует изменения,

основываясь на знаниях, целях и организационной сознательности, в то время как технологический потенциал, используя интеллект, генерирует новые знания, модели, проекты и поддерживает этим инновационную деятельность и инновационные процессы.

Среди полного перечня ресурсов, интеллектуальные ресурсы занимают особое положение. Интеллектуальные ресурсы экономической системы – это совокупность научных и общих знаний работников, их опыт, знания, умения и навыки, которые создают продукты интеллектуальной деятельности. Интеллектуальные ресурсы, в свою очередь, трансформируются в интеллектуальный капитал. Поэтому выявлено наличие связи между понятиями «инновационный потенциал» и «интеллектуальный капитал».

Ключевые слова: *инновационный потенциал, интеллектуальный капитал, оценивание инновационного потенциала.*

Summary. *The article is devoted to the consideration of innovative potential, which reflects the ability of the economy and industrial complexes of the regions of the country to change their parameters for rational use of available economic opportunities aimed at a qualitatively new level of development. Based on the current global trends, it is determined that at the present time, the leaders in terms of development are those countries where the focus is on such basic production resources as knowledge, intelligence, innovative programs, information technologies and high technologies. Such potential could be described as "innovation potential", which became a conceptual reflection of the innovation activity phenomenon.*

The definition of the concept of innovative potential is generalized, own definition is proposed. The main approaches to the evaluation of innovation potential used in the world practice are presented. It is determined that it is advisable to use an integral indicator characterizing the size of the innovation

potential of the national economy for a comprehensive generalization of the innovation potential.

The stages that determine the integral evaluation of innovation potential are highlighted. A comprehensive assessment of the innovation potential of the economic system involves the existence of a reasonable and scientifically validated system of indicators and a presence of a statistical base.

In the general sense, innovation potential generates change based on knowledge, objectives and organizational consciousness, while technological potential, generates new knowledge, models, projects by using intelligence and supports innovation activity and innovation processes by that.

Among the complete list of resources, intellectual resources occupy a special position. Intellectual resources of the economic system are a set of scientific and general knowledge of employees, their experience, knowledge, skills and abilities that create the products of intellectual activity. Whereas intellectual resources are transformed into intellectual capital. Therefore, there is a connection between the concepts of "innovation potential" and "intellectual capital".

Key words: *innovation potential, intellectual capital, evaluation of innovation potential.*

Постановка проблеми. Сучасний розвиток національної економіки здебільшого залежить від наявності та рівня інноваційних розробок, а також інтенсивності їх впровадження. Імплементация інноваційного типу економіки набуває суттєвого значення для загального розвитку країни. Водночас цей процес відкриває не тільки певні можливості, але й створює труднощі та перепони на шляху його реалізації. Економіка досягла тієї фази зрілості, коли перспективи подальшого зростання визначаються можливістю долучити повною мірою інноваційні чинники розвитку, які, перш за все, пов'язані з інноваційним потенціалом та інтелектуальними

ресурсами. Сьогодні потрібна доробка наявних і пошук нових підходів до вивчення таких об'єктів, як інтелектуальні ресурси підприємств, процеси управління і механізми використання цих ресурсів для інноваційної діяльності на рівні її суб'єктів, операційних мереж і регіональних інноваційних систем.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В дослідженнях сутності і ролі інноваційного потенціалу та технологій його використання є вагомі напрацювання. Значний вклад в цю проблематику внесли такі вчені як: Е.Н. Александрова [1], Т.А. Васильєва [4], М. Ю. Глізнуца [6], М.Г. Данько [8], А. Князевич [11], С.І. Кравченко [14], Л. Мартюшева [18], Г.А. Маслов [19], та багато ін. Подальших досліджень потребують такі нерозкриті питання, як зв'язок інтелектуального капіталу з механізмами управління інноваційним розвитком, оцінювання інноваційного потенціалу.

Формування цілей статті (постановка завдання). На основі теоретико-методичних підходів та прикладних аспектів управління складовими інноваційного потенціалу України та її регіонів, узагальнити наукові підходи до визначення компонентів інноваційного потенціалу, виявити наявність зв'язку між поняттями «інноваційний потенціал» та «інтелектуальний капітал».

Виклад основного матеріалу. Інноваційна економіка постає у необхідності впровадження інтенсивного типу розширеного відтворення, базу якого становить технологічний прогрес та інноваційна діяльність в якості факторів, які гарантують конкурентні переваги соціально-економічним системам. Необхідність розвитку інноваційної складової української економіки неодноразово підтверджувалася як у працях вітчизняних вчених, так і нормативно-правових документах. Проте відповідно до міжнародних рейтингів, що оцінюють інноваційний потенціал, інноваційну та технологічну конкурентоспроможність, позиції України виглядають доволі слабкими. Орієнтуючись на сучасні світові тенденції

можна визначити, що лідерами розвитку стають ті країни, де акцент поставлений на такі основні виробничі ресурси як знання, інтелект, інноваційні програми, інформаційні технології та високі технології. Відповідний потенціал можливо визначити як «інноваційний потенціал», (ІІІ) який отримав концептуальне відображення сутності інноваційної діяльності.

Наразі українська економіка потребує активної участі всієї національної системи інтелектуальних ресурсів. Ці ресурси необхідно визначити, оцінити і виокремити задля ефективного використання їхніх потенціальних можливостей у практичній економічній діяльності. В умовах проведення українських реформ доцільним буде використання сучасного світового досвіду.

Активізація інноваційної діяльності виступає необхідним фактором розвитку національної економіки та у наведених умовах уможлиблює розвиток та становлення інноваційного потенціалу країни, що набуває особливого значення в якості елемента економічного зростання. Ефективність його використання пов'язана з діяльністю організаційно-інституційних механізмів, що дозволяють реалізувати у повній мірі наявні інноваційні здібності та можливості.

ІІІ уособлює спроможність економіки та промислових комплексів до мобілізації та зміни своїх параметрів для обґрунтованого використання наявних економічних можливостей, та спрямований на якісно новий рівень розвитку. ІІІ не може існувати взагалі – сам по собі. Він повинен бути безпосередньо пов'язаний з конкретним рівнем певної економічної системи. Під ІІІ економічної системи мається на увазі його різний рівень відповідно до рівня відповідної економічної системи. Це може бути як окремо взяте підприємство, так і галузь, регіон або країна.

Питанням визначення інноваційного потенціалу (ІІІ) в науковій економічній літературі приділяється багато уваги, проте і не має його однозначного трактування (табл. 1).

Узагальнення визначення поняття «інноваційний потенціал»

№	Автор	Визначення
1	Буркинський Б. В.	ІП – сукупність кадрових, науково-дослідницьких, матеріальних, ринкових, інтелектуальних, інформаційних, фінансових ресурсів (потенціалів), які потрібні для інноваційної діяльності, тобто безпосередньо беруть участь у інноваційному процесі, метою якого є задоволення потреб економіки та суспільства у нових або вдосконалених видах продукції або послуг і підвищення конкурентоспроможності регіону та країни загалом [3]
2	В. Д. Волосатов, Ю. В. Бабанова	ІП – це спроможність створювати реальні цінності, які удосконалюють суспільство [5]
3	Гукасьян Г.М.	ІП – здатність різних галузей народного господарства виробляти наукоємну продукцію, що відповідає вимогам світового ринку. Включає в себе наукові, проектні та конструкторські розробки, потужності експериментальних послуг, пов'язані з підготовкою нового виробництва, інструмент і оснастку для проведення наукомістких операцій, засоби технологічного контролю і т. д. [7]
4	Данько М. Г.	ІП – це накопичення визначеної кількісної інформації про результати науково-технічних робіт, винаходів, проектно-конструкторських розробок, зразків нової техніки і продукції [8]
5	Закон України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні»	ІП – це сукупність науково-технологічних, фінансово-економічних, виробничих, соціальних та культурно-освітніх можливостей країни (галузі, регіону, підприємства тощо), необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки [9]
6	Іванов С.О., Осип Є.Я.	ІП – це сутнісна характеристика здатності економічної системи до зміни, поліпшення й прогресу [10]
7	Кокурін Д. І.	ІП містить невикористані, приховані можливості накопичених ресурсів, які можуть бути приведені в дію для досягнення цілей економічних суб'єктів [13]
8	Лісин Б., Фридлянов Б.	ІП включає в себе невикористані, недовикористані, приховані можливості накопичених ресурсів, які можуть бути приведені в дію для досягнення цілей [15]
9	Луков В.А., Луков С.В.	ІП – опис можливостей організації по досягненню цілей за рахунок реалізації інноваційних проектів. Величина ІП визначається наявністю науково-дослідних, проектно-конструкторських, технологічних організацій, експериментальних виробництв, досвідчених полігонів, навчальних закладів, персоналу та технічних засобів цих організацій [16]
10	Мартюшева Л., Калишенко В.	ІП – це сукупність організованих в певних соціально-економічних формах ресурсів, що можуть при певних діючих внутрішніх і зовнішніх чинниках інноваційного середовища бути спрямованими на реалізацію інноваційної діяльності з метою задоволення потреб суспільства [18]

11	Носова О. В.	ІІІ – це сукупність наявних у країні інтелектуальних, технологічних, науково-виробничих ресурсів із відповідним інфраструктурним забезпеченням, здатними продукувати нові знання, та ефективний механізм комерціалізації останніх [21]
12	Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б.	ІІІ – визначається як науково-технічний потенціал країни у вигляді науково-дослідних, проектно-конструкторських, технологічних організацій, навчальних закладів, персоналу та технічних засобів цих організацій [22]
13	Савчук А.В.	ІІІ – це сукупність усіх ресурсів, які можуть бути задіяними у процесі здійснення інноваційної діяльності [23]

Отже, ґрунтуючись на результатах здійснених досліджень поняття «інноваційних потенціалів», вважаємо, що визначенням ІІІ, яке найбільш повно відображає його економічну сутність є наступне: *інноваційний потенціал* – це готовність, можливість та здатність економічної системи розвивати та ефективно реалізовувати інноваційну діяльність за умов використання наявних ресурсів.

ІІІ складається із сукупності окремих елементів, кожний з яких здійснює вплив на результативну ознаку. Він виступає окремим об'єктом управління. Визнання важливості впливу інтелектуального капіталу на ІІІ підприємства в такій же мірі важливо, в якій на неї впливає і інші фактори.

Можливо стверджувати, що ІІІ, з одного боку, являє собою науково-технічний потенціал, інтелектуальний, а з іншого боку, є частиною економічного потенціалу, що передбачає наявність однорідних з цими системами ознак. Бувши частиною економічного потенціалу, інноваційний потенціал сприяє створенню загальних передумов відтворювального процесу, загальних факторів економічного зростання і розвитку, виступає суттєвою ознакою, що визначає його економічну природу.

У професійній економічній літературі виокремлюють різні методологічні підходи оцінки ІІІ різноманітних економічних систем з урахуванням його здатності до формування інноваційно-активної економіки [2; 6; 19; 21; 24; 25].

Міжнародні організації розробляють системи показників для оцінки інноваційного потенціалу національної економіки. Найчастіше

використовуються такі підходи до його оцінювання:

- система показників оцінки інноваційної діяльності Комісії Європейських спільнот, яка використовується для порівняльного аналізу оцінки розвитку інноваційної діяльності в країнах ЄС;
- індекс науково-технічного потенціалу («technology index», Всесвітній економічний форум), як складова інтегрального показника оцінки рівня конкурентоспроможності країни в глобальній економіці [14];
- оцінка технологічної конкурентоспроможності країн, яку розроблено американським Національним науковим фондом (NCF);
- методика Світового банку в рамках програми «Знання для розвитку» (Knowledge for Development – K4D), за якою оцінюють можливості тієї чи іншої країни до переходу на інноваційну модель розвитку;
- формальні підходи до оцінки ефективності науково-дослідної системи, що розробляються окремими науковцями, виходячи з авторського розуміння сутності та результативності інноваційної системи [1].

Західна теорія інновацій визнає значущість оцінки інноваційного потенціалу, тож модель управління ІІ будують на основі структурування етапів вирішення завдань від аналізу зовнішнього середовища до оцінки кінцевих результатів.

Аналіз різних підходів до оцінки рівнів інноваційного розвитку країн [4; 13; 14; 20], дозволяє підкреслити доцільність впровадження інтегральних та комплексних показників оцінювання ІІ економічних систем різного рівня. Для комплексної узагальнюючої характеристики ІІ доцільно використовувати інтегральний показник, що характеризує розмір інноваційного потенціалу національної економіки. Інтегральну оцінку інноваційного потенціалу слід здійснювати за наступними етапами (рис. 1).

Для розрахунку інтегрального показника інноваційного потенціалу

доцільно використовувати набір наступних компонентів індикаторів: кадровий, фінансовий, матеріально-технічний, інтелектуальний, організаційний, маркетинговий.

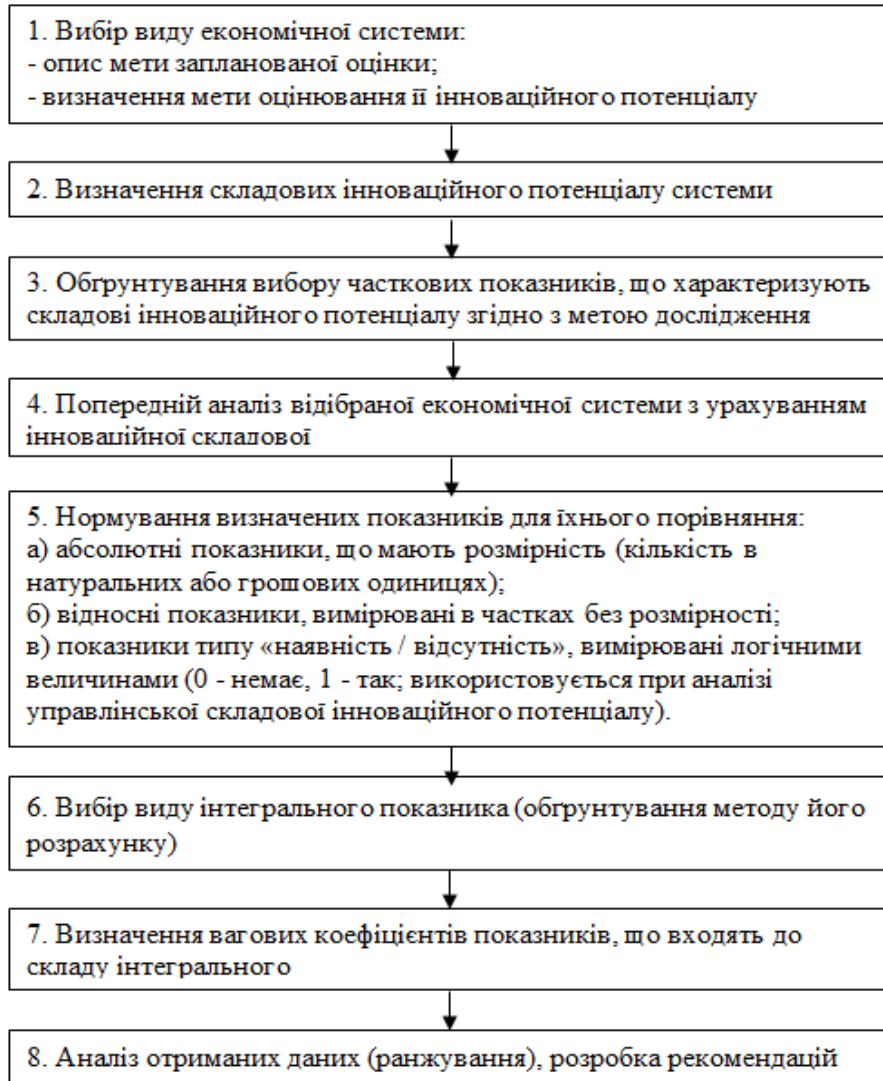

Рис. 1. Методичний підхід до визначення інноваційного потенціалу

Послідовне виконання дії проведення інтегральної оцінки від формування системи показників до аналізу даних (розподілу економічних суб'єктів) найповніше зображає можливість ІІ. Можливо зазначити що, комплексна оцінка ІІ економічної системи передбачає, існування обґрунтованої і науково вивіреної системи показників, та наявність статистичної бази. Крім цього, показники ІІ не тільки зумовлюють

подальший розвиток власної економічної системи, а й характеризує ступінь її готовності до створення і поширення нововведень та реалізації результатів інноваційної діяльності.

Україна наразі відзначається застарілою галузевою структурою економіки, недосконалий механізм управління як на державному рівні, так і в усій ієрархії економічної системи. Але Україна має й великий запас наробок, які можливо визначити як позитивні. Тематику позитивізму досліджено економічною наукою украї мало, що є її значним недоліком. В Україні цінують освіту, а також наявний досвід корпоративної діяльності, функціонує розгорнута мережа наукових закладів, збережений значний рівень інтелектуального потенціалу, започатковано сучасні ринкові відносини, діє антимонопольне законодавство, триває приватизаційний процес. Значні природні ресурси та вигідне географічне положення роблять державу спроможною до інноваційного розвитку.

Перша умова інноваційного розвитку – розвиток інноваційного потенціалу суб'єктів інноваційної діяльності, перш за все ресурсів, інноваційної діяльності та здатності розвивати і використовувати ці ресурси. Теоретико-концептуальні підходи для дослідження інноваційного потенціалу та інтелектуальних ресурсів можуть включати: ресурсно-орієнтований підхід, управління інтелектуальним капіталом і оцінку інтелектуальних активів, управління соціальним капіталом.

У загальному значенні ІІІ включає соціологізовану й організаційну складові – він реалізує зміни відповідно до знань, цілей і організаційної свідомості, у той час як технологічний потенціал впроваджує нові знання, моделі, проєкти за допомогою інтелекту та забезпечує інноваційну діяльність і інноваційні процеси.

Особливою ресурсною складовою ІІІ є інтелектуальний потенціал – можливості розвитку і використання інтелектуального капіталу, сукупності рівня розвитку людського капіталу соціально-економічної системи

відповідного рівня знань, умінь, навичок, цінностей, інформації, професійного рівня працівників, закріплених в інтелектуальному потенціалі у вигляді брендів, патентів, ліцензій, іміджу, який може бути використаний системою для вирішення поставлених перед нею завдань стосовно самозбереження та інноваційного розвитку.

Серед інших категорій ресурсів (зокрема, техніки, природних ресурсів, праці) інтелектуальний ресурс набуває найбільшої актуальності і потребує суттєвої уваги з позицій управління для збільшення ІП в його кількісних та якісних значеннях.

Інтелектуальний потенціал у широкому розумінні визначається як здатність соціально-економічної системи забезпечувати свій розвиток у довгостроковому періоді, а також до самооновлення і накопичування якісних характеристик.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Інтелектуальний потенціал є часткою економічного та інноваційного потенціалу, який описує і визначає можливий приріст «невловимих» активів; не відокремлюється від організації; є результатом сприйняття ринком інтелектуальних зусиль регіональної системи в цілому.

Інтелектуальний капітал характеризує людський ресурс як соціальну складову і як індивідуальні можливості; він показує знання, здібності і активність використання; має ознаки власності, включається в економічний процес в першу чергу – в економіку знань; має тісні зв'язки з другими капіталами і ресурсами (структурним, інноваційним, процесним).

На наш погляд, одним із пріоритетних завдань в рамках питання відтворення інтелектуального потенціалу є задача трансформації тієї частини людського капіталу у вигляді знань, досвіду, навичок, яка являє собою цінність для виробничого, управлінського чи іншого процесу підприємства. Дана трансформація являє собою процес автономізації знань в матеріально-речову форму, при якій відбувається її відокремлення від носія

і перехід в самостійну форму існування на певних умовах.

Необхідно розглядати інтелектуальний капітал як особливий ресурс забезпечення економічних систем ринковими перевагами внаслідок інноваційного потенціалу, що включає знання, досвід, здібності. Інтелектуальний капітал становить багатогранне явище, що формується як результат взаємодії людського, організаційного, емоційного капіталів і капіталу відносин, що обумовлює отримання нових знань і активізацію інноваційної діяльності на всіх рівнях економіки. Головним завданням економічної політики держави на сучасному етапі є імплементація інноваційної моделі економічного зросту в якості необхідної передумови переходу України до інформаційної економіки.

Література

1. Александрова Е.Н., Салмина О.А. Методические подходы к оценке эффективности функционирования инновационной сферы на макроуровне // *Фундаментальные исследования*. 2011. № 6. С. 120–123.
2. Бутнік-Сіверський О.Б. Євристика в інтелектуальній економіці або формування системи інноваційного підприємства. URL: <http://IPDO.KIEV.ua/files/articles/BUTNIC...Economics.doc>.
3. Буркинський Б.В. Інноваційна стратегія у соціально-економічному розвитку регіону / Б.В. Буркинський. Одеса : ППРЕД НАН України, 2007. 140 с.
4. Васильєва Т.А. Інтегральне оцінювання інноваційного потенціалу національної економіки України: науково-методичний підхід і практичні розрахунки / Т. А. Васильєва, В. О. Касьяненко // *Актуальні проблеми економіки*. 2013. №6 (144). С. 50–59.
5. Волосатов В.Д., Бабанова Ю.В. Сущность и структура инновационного потенциала промышленного предприятия // *Вестник Челябинского гос. ун-та*. 2010. № 3 (184). Экономика. № 24. С. 134–138.

6. Глізнуца М. Ю. Вплив інтелектуального капіталу на інноваційний розвиток регіонів. Економіка та суспільство. 2017. №9. URL: <http://economyandsociety.in.ua>.
7. Гукасьян Г.М. Экономика от А до Я: Тематический справочник. М.: Инфра–М. 2007.
8. Данько М. Г. Інноваційний потенціал у промисловості України / М.Г. Данько // Економіст. 2010. № 10. С. 26–32.
9. Закон України «Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні» // Офіційний вісник України. 2003. № 7. С. 5–11.
10. Иванов С.А., Осип Е.Я. Инновационный потенциал развития экономической безопасности хозяйственной системы // Вестник С. Петербургского Университета ГПС МЧС России. 2009. №2. С. 120–133.
11. Князевич А., Глобальний інноваційний індекс – оцінка інноваційного потенціалу України / А. Князевич // Вісник Тернопільського нац-го економ. ун-ту. 2013. № 2. С. 142–148.
12. Ковалев М. Развитие инновационного потенциала регионов Республики Беларусь / М. Ковалев, А. Шашко // Вестник ассоциации белорусских банков. 2017. № 3. С. 13–33.
13. Кокурин Д.И. Инновационная деятельность / Д.И. Кокурин. М.: Экзамен, 2017. 576 с.
14. Кравченко С.И. Исследование сущности инновационного потенциала / С.И. Кравченко, И.С. Кладченко // Научные труды Донецкого национального технического университета. Серия экономическая. Донецк : ДонНТУ. 2013. № 68. С. 88–96.
15. Лисин Б., Фридлянов Б. Инновационный потенциал как фактор развития (Межгосударственное социально-экономическое исследование). Masters. URL: <http://masters.donntu.edu.ua>.
16. Луков В.А., Луков С.В. Погорский Э.К. Российская и мировая практика

- реализации в обществе инновационного потенциала новых поколений: подходы к исследованию // Информационный гуманитарный портал «Знание. Понимание. Умение». 2012. №1. URL: http://www.zpu-journal.ru/e-zpu/2012/1/Lukovs~Pogorskiy_New-Generations-Innovative-Potential/
17. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку : Монографія / Ред. С.М. Ілляшенко. Суми : Університетська книга. 2016. 728 с.
 18. Мартюшева Л., Калишенко В. Інноваційний потенціал підприємства як об'єкт економічного дослідження // Фінанси України. 2002. № 10. С. 61–66.
 19. Маслов Г.А. Оценка уровня инновационного потенциала // Аудит и финансовый анализ. 2007. №4. С. 251–253.
 20. Москвина О.С. Инновационный потенциал как фактор устойчивого развития региона / О.С. Москвина. URL: <http://www.vsca.ac.ru>.
 21. Носова О. В Національна економіка : навч. посібник за заг. ред. О.В. Носової. К. : Центр навчальної літератури. 2013. 512 с.
 22. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б. Современный экономический словарь. М. : ИНФРА–М. 2013. 512 с.
 23. Савчук А.В. Теоретические основы анализа инновационных процессов в промышленности: монография / А.В. Савчук; Ин-т экономики промышленности. Донецк : НАН Украины. 2015. 448 с.
 24. Сураева М.О. Концептуальные основы формирования инновационного потенциала в системе народно-хозяйственного комплекса / М.О. Сураева // Экономические науки. М: ООО «Экономические науки». 2016. № 3 (76). С. 125–130.
 25. Управління розвитком інноваційного потенціалу регіонів в перехідній економіці України: монографія / Матросова Л.В., Овечкина О.А., Иванова К.В. Донецьк : Донбасс, 2016. 485 с.

References

1. Aleksandrova E.N., Salmyna O.A. Metodicheskiye podkhody k otsenke éffektivnosti funktsionirovaniya ynnovatsionnoy sfery na makrourovne. // Fundamental'nye yssledovaniya. 2011. № 6. S. 120-123.
2. Butnik-Sivers'kyy O.B. Yevrystyka v intelektual'niy ekonomitsi abo formuvannya systemy innovatsionnoho pidpryyemstva. URL: <http://IPDO.KIEV.ua/files/articles/BUTNIC...Economics.doc>.
3. Burkyns'kyy B.V. Innovatsiyana stratehiya u sotsial'no-ekonomichnomu rozvytku rehionu / B.V. Burkyns'kyy. Odesa : IPREED NAN Ukrayiny, 2007. 140 s.
4. Vasyl'yeva T.A. Intehral'ne otsinyuvannya innovatsionnoho potentsialu natsional'noyi ekonomiky Ukrayiny: naukovo-metodychnyy pidkhid i praktychni rozrakhunky / T. A. Vasyl'yeva, V. O. Kas'yanenko // Aktual'ni problemy ekonomiky. 2013. №6 (144). S. 50–59.
5. Volosatov V.D., Babanova Yu.V. Sushchnost' y struktura ynnovatsionnoho potentsyala promyshlennoho predpryyatyya // Vestnyk Chelyabynskoho hos. un-ta. 2010. № 3 (184). Ékonomyka. № 24. S. 134–138.
6. Hliznutsa M. Yu. Vplyv intelektual'noho kapitalu na innovatsiynyy rozvytok rehioniv. Ekonomika ta suspil'stvo. 2017. №9. URL: <http://economyandsociety.in.ua>.
7. Gukas'yan G.M. Ekonomika ot A do YA: Tematicheskyy spravochnik. M.: Infra–M. 2007.
8. Dan'ko M. H. Innovatsiynyy potentsial u promyslovosti Ukrayiny / M.H. Dan'ko // Ekonomist. 2010. № 10. S. 26–32.
9. Zakon Ukrayiny «Pro priorytetni napryamky innovatsionnoyi diyal'nosti v Ukrayini» // Ofitsiynyy visnyk Ukrayiny. 2003. № 7. S. 5–11.
10. Yvanov S.A., Osyp E.YA. Ynnovatsiynyy potentsyal razvytyyya ékonomycheskoy bezopasnosti khozyaystvennoy systemy // Vestnyk S. Pyterburhskohoho Unyversyteta HPS MCHS Rossyy. 2009. № 2. S.120–

133.

11. Knyazevych A., Hlobal'nyy innovatsiyyny indeks – otsinka innovatsiynoho potentsialu Ukrayiny / A. Knyazevych // Visnyk Ternopil's'koho nats-ho ekonom. un-tu. 2013. № 2. S. 142–148.
12. Kovalev M. Razvytye ynnovatsiyonnoho potentsyala rehyonov Respublyky Belarus' / M. Kovalev, A. Shashko // Vestnyk assotsyatsyy belorusskykh bankov. 2017. № 3. S. 13–33.
13. Kokurn D.Y. Ynnovatsiyonnaya deyatel'nost' / D.Y. Kokurn. M.: Ékzamen, 2017. 576 s.
14. Kravchenko S.Y. Yssledovanye sushchnosty ynnovatsiyonnoho potentsyala / S.Y. Kravchenko, Y.S. Kladchenko // Nauchnye trudy Donetskoho natsyonal'noho tekhnicheskoho unyversyteta. Seryya ékonomycheskaya. Donetsk : DonNTU. 2013. № 68. S. 88–96.
15. Lisin B., Fridlyanov B. Innovatsionnyy potentsial kak faktor razvitiya (Mezhgosudarstvennoye sotsial'no-ekonomicheskoye issledovaniye). Masters. URL: <http://masters.donntu.edu.ua>
16. Lukov V.A., Lukov S.V. Pogorskiy E.K. Rossiyskaya i mirovaya praktika realizatsii v obshchestve innovatsionnogo potentsiala novykh pokoleniy: podkhody k issledovaniyu // Informatsionnyy gumanitarnyy portal «Znaniye. Ponimaniye. Umeniye». 2012. №1. URL: http://www.zpu-journal.ru/e-zpu/2012/1/Lukovs~Pogorskiy_New-Generations-Innovative-Potential/
17. Marketynh i menedzhment innovatsiynoho rozvytku : Monohrafiya / Red. S.M. Illyashenko. Sumy : Universytet's'ka knyha. 2016. 728 s.
18. Martyusheva L., Kalyshenko V. Innovatsiyyny potentsial pidpryemstva yak ob"yekt ekonomichnoho doslidzhennya // Finansy Ukrayiny. 2002. №10. S. 61–66.
19. Maslov H.A. Otsenka urovnya ynnovatsiyonnoho potentsyala // Audyt y fynansovyy analiz. 2007. №4. S. 251–253.

20. Moskvyna O.S. Ynnovatsyonnyy potentsyal kak faktor ustoychyvoho razvytyya rehyona / O.S. Moskvyna URL: <http://www.vsca.ac.ru>.
21. Nosova O. V Natsional'na ekonomika : navch. posibnyk za zah. red. O.V. Nosovoyi. K. : Tsentr navchal'noyi literatury. 2013. 512 s.
22. Rayzberh B.A., Lozovskyy L.SH., Starodubtseva E.B. Sovremennyy ékonomycheskyy slovar'. M. : YNFRA–M. 2013. 512 s.
23. Savchuk A.V. Teoretycheskye osnovy analiza ynnovatsyonnykh protsessov v promyshlennosti: monohrafiya / A.V. Savchuk; Yn-t ékonomyky promsty. Donetsk : NAN Ukrayny. 2015. 448 s.
24. Suraeva M.O. Kontseptual'nye osnovy formirovaniya ynnovatsyonnoho potentsyala v systeme narodno-khozyaystvennoho kompleksa / M.O. Suraeva // Ékonomycheskye nauky. M : OOO «Ékonomycheskye nauky». 2016. № 3 (76). S. 125–130.
25. Upravlinnya rozvytkom innovatsiynoho potentsialu rehioniv v perekhidniy ekonomitsi Ukrayiny: monohrafiya / Matrosova L.V., Ovyechkyna O.A., Ivanova K.V. Donets'k : Donbass, 2016. 485 s.